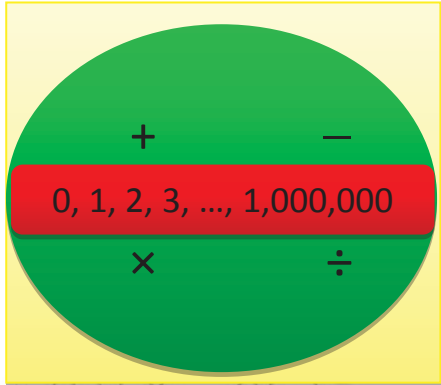

የዕቅድ 2

2 ካርታዎችን ስለሒታት ሒሳብ ካብ ሙሉን ቁፅርታት ክሳብ 1,000,000

2.1 ክሳብ 1,000,000 ካብ ዘለዉ ሙሉን ቁፅርታት ምድማርን ምጉዳልን

2.1.1 ምድማር

ሀ. ኣለኒ ዘይብሉ ምድማር

ንጥፈት 1

ኣይተ ገብረእግዚአብሄር ህርኩት ሓረስታይ እዩ። ካብ ስራሕቲ ሕርሻ ብተወሳኺ ኣብዑር እናህጠሪ ይሸይጥ። ካብ ዘህጠሮም ኣብዑር ክልቲኦም ናብ ዕዳጋ ኣውሪዱ ነቲ ሓደ ብብር 4,354 ነቲ ካልኣይ ድማ ብብር 3,325 ሸይጡዎም። ክልቲኦም ኣብዑር ብሓፈሻ ብኸንደይ ብር ሸይጡዎም?

ኣብነት 1

ኣብ ሓደ ወረዳ ክልል ትግራይ 21,352 ነበርቲ ኣለዉ። ኣብ ካልእ ተጎራባቲ ወረዳ ድማ 8,537 ነበርቲ ኣለዉ። ኣብ ክልቲኦም ወረዳታት ዘሎ ብዝሒ ነባራይ ክንደይ እዩ?

ፍታሕ

$$21,352 + 8,537 = \underline{\hspace{2cm}}$$

	ዓዲ ዓስርተ ሽሕ	ዓዲ ሽሕ	ዓዲ ሚሊት	ዓዲ ዓስርተ	ዓዲ ሓዲ
➤ ሕድ ሕድ ተደመርቲ በበዓዶም ሳብ ሳሰሰን ታሕትን ገደርና ንፅሕፎም።	2	1	3	5	2
		8	5	3	7
	2			8	9

- መጀመርታ ዓዲ ሓዲ ዘሰጠ፣ ቁፅርታት ንድምር $2 + 7 = 9$
- ቀዳሱ ዓዲ ዓስርተ ዘሰጠ፣ ቁፅርታት ንድምር $5 + 3 = 8$
- ድሕረት ድማ ዓዲ ሚሊት ዘሰጠ፣ ቁፅርታት ንድምር $3 + 5 = 8$
- ብምቕፃል ዓዲ ሽሕ ዘሰጠ፣ ቁፅርታት ንድምር $1 + 8 = 9$
- ሳብ መጨረሻ ዓዲ ዓስርተ ሽሕ ዘሰጠ፣ ቁፅርታት ንድምር። ሳብዚ ሳብ ነት ስዚ ግን ዓዲ ዓስርተ ሽሕ ዘሳ 2 ተደማሪ ስለዘይብሳ /ተደማሪኡ ዐ ስለዘኾነ/ ከምዘሳ ትፀሓፍ $2 + 0 = 2$

	$\begin{array}{r} 21352 \\ + 8537 \\ \hline 29889 \end{array}$	ስለዘኾነ ኣብ ክልቲኦም ወራዳታት ብሓፈሻ 29,889 ነበርቲ ኣለዉ።
--	--	--

ል.በ፡ ቁፅርታት ንምድማር ነቶም ቁፅርታት በበዓዶም ብምትንታን ብኸምዚ ዝስዕብ ኣገባብ ምድማር ይከኣል እዩ።

ተደማሪ \longrightarrow $21,352 = 20,000 + 1,000 + 300 + 50 + 2$
ተዳማሪ \longrightarrow $8,537 = 8,000 + 500 + 30 + 7$
ድማር \longrightarrow $29,889 = 20,000 + 9,000 + 800 + 80 + 9$

ኣብነት 2

ብመንገዲ ኣዩር ኢትዮጵያ ኣብ ሓዲ ዓመት 146,326 ተሳፈርቲ ተጓዲዞም። ኣብ ካልኣይ ዓመት ድማ 152,672 ተሳፈርቲ ተጓዲዞም። ኣብ ክልቲኦም ዓመታት ክንደይ ተሳፈርቲ ተጓዲዞም?

ፍታሕ

146,326

152,672

298,998

ስለዚ ኣብ ክልቲኦም ዓመታት ብመንገዲ ኣየር ኢትዮጵያ ብድማር 298,998 ተሳፊርቲ ተጓዲዞም።

ዕዮ ጉጅለ 1

ክድጃን ኪሮስን 125 ን 2,343ን ክድምሩ ተሓቲቶም፤ ሕድሕዶም ከምዚ ዝስዕብ ኣስለሑም።

125	2343
ክድጃ <u>2343</u>	ኪሮስ <u>125</u>
2468	3593

ካብ ክልቲኦም መን ብትኽክል ሰሪሑ? ጌጋ ዝሰርሐ ጌግኡ ፍለዩ።

መልመዲ 1

ንትኽስ ብምልካፍ ጸምሩ።

1. ሀ. 356 + 122	ለ. 2341 + 528	ሐ. 25,154 + 12, 323
መ. 34,651 + 3234	ረ. 654,325 + 215,102	ሰ. 702,405 + 16,291
ሸ. 358,672 + 305	ቀ. 768,121 + 33	

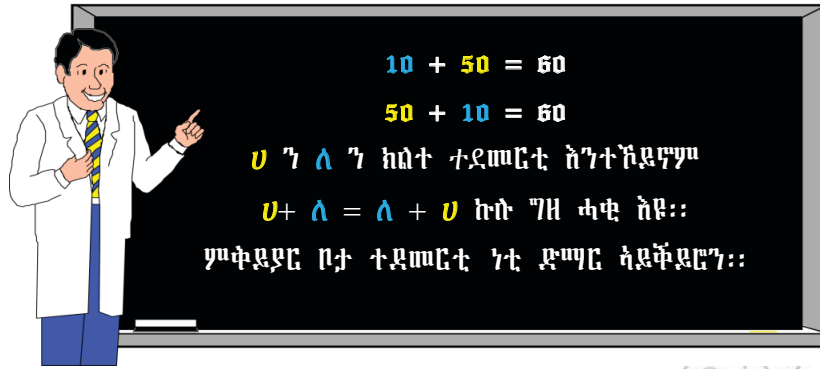
ጠባይ ምቅይያር ኣብ ምድማር

ንጥፈት 2

ኛብ ወፍሪ ልምዓት ካብ እንዳባገና 123 ሰባት ካብ ሰስክስኻ ድማ 156 ሰባት ተሳቲፎም። ካብ ክልቲኦን ከተማታት ኛብ ወፍሪ ልምዓት ዘተሳተፉ ሰባት በዘሒ ንምፍሳጥ ክልተ ተምሃሮ ከምዘስዕብ ደሚርም።

ተምሃራይ 1 123 + 156 **ተምሃራይ 2** 156 + 123

- ኣብ ኣገባብ ኣሰራርሓ እዞም ተምሃሮ ዘሎ ኣፈላላይ እንታይ ከምዝኾነ ተመያየጡ።
- መልስታት ክልቲኦም ተምሃሮ ማዕረ ድዮም? ኣቀማምጣ ተደመርቲኹ?
- ካብዚ እንታይ ምባል ይከኣል?

አብነት 3

ካብ መቐለ ናብ ዓዲግራት 120 ኪ.ሜ እዩ። ካብ ዓዲግራት ናብ ዓድዋ ድማ 125 ኪ.ሜ እዩ። ሓደ አውቶብስ ካብ መቐለ ብዓዲግራት መስመር ኣብ ዓድዋ በጊሑ ። ካልእ አውቶብስ ድማ ካብ ዓድዋ ብዓዲግራት ኣብ መቐለ በጊሑ። ሕድሕድ አውቶብስ ካብ መበገሲ ናብ መብፅሒ ዝተጓዓዙ ጠቐላላ ርሕቕት ድለዩ።

ፍታሕ

እቲ ሓደ አውቶብስ ዝተጓዓዘ 120 ኪ.ሜ + 125 ኪ.ሜ = 245 ኪ.ሜ እዩ። እቲ ካልኣይ አውቶብስ ዝተጓዓዘ ድማ 125 ኪ.ሜ + 120 ኪ.ሜ = 245 ኪ.ሜ እዩ።

ስለዚ ብመሰረት ጠባይ ምቅደድር 120 ኪ.ሜ + 125 ኪ.ሜ = 125 ኪ.ሜ + 120 ኪ.ሜ ስለዝኾነ ሕድ ሕድ አውቶብስ ዝተጓዓዙ ርሕቕት 245 ኪ.ሜ እዩ።

መልመዳ 2

1. ነዞም ዝስዕቡ ብምድማር ማዕረ ምኻናም ኣረጋገፁ።

ሀ. $30 + 20 \dot{=} 20 + 30$

ለ. $120 + 40 \dot{=} 40 + 120$

ሐ. $3222 + 4542 \dot{=} 4542 + 3222$

መ. $70605 + 8024 \dot{=} 8024 + 70605$

2. ባዶ ሳፁን ምስኹ።

ሀ. $80 + 40 = 40 + \square$

ለ. $\square + 355 = 355 + 422$

ሐ. $3542 + 6127 = \square + 3542$

መ. $42357 + \square = 25012 + 42357$

ተሻራሺ መጣይ ኣብ ምድማር

ንጥፈት 3

ለታይን ኬሪያን 50፣ 20 ን 80 ን ክድምራ ተሓቲተን ብኸምዚ ዝስዕብ ሰራሐን።

ለታይ፡ መጀመርታ 50 ን 20ን ደሚራ። ብምቕጻል እቲ ዝረኸበቶ መልሲ ምስ 80 ደሚራ።

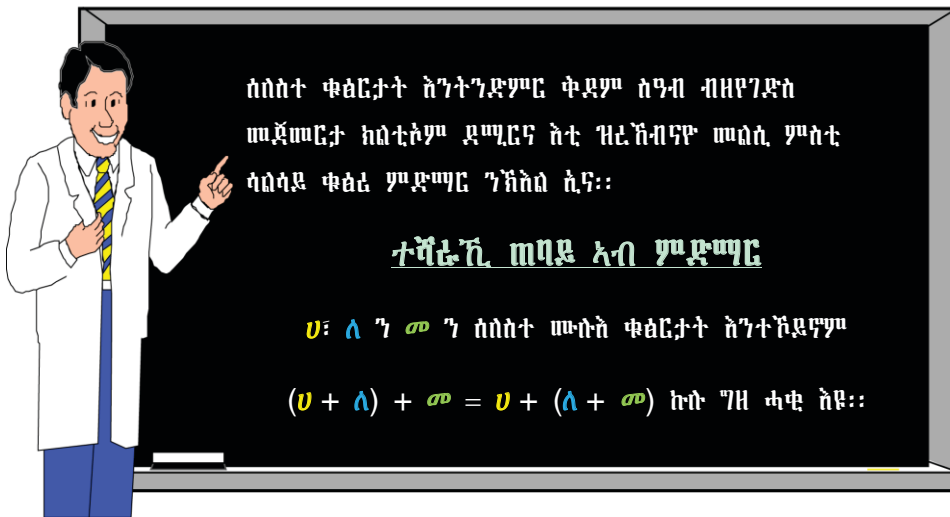
ስለዚ $(50 + 20) + 80 = 150$ ኢላ መሊሳ።

ኬሪያ ድማ ን 50 ብምዝላል መጀመርታ 20 ን 80ን ደሚራ። ብምቕጻል ነቲ ዝዘለለቶ 50 ምስ ዝረኸበቶ ድማር ደሚራ።

ስለዚ $50 + (20 + 80) = 150$ ኢላ መሊሳ።

ሕቶ

- ክልቲኡ መልሲ ሓቂ ድዩ?
- ኣሰራርሐኡን ሓደ ዓይነት ድዩ? እንታይ ዓይነት ኣፈላላይ ኣሎ?

ኣብነት 4

ደምሩ።

$1252 + 314 + 3420$

ፍታሕ

$(1252 + 314) + 3420$
 $= 1566 + 3420$
 $= 4986$

ወይ ድማ $1252 + (314 + 3420)$
 $= 1252 + (3734)$
 $= 4986$

መልመዳ 3

1. ነዞም ዝስዕቡ ምስክ ቁፅርታት ደምዲ።

- ሀ. $(36 + 420) + 1342$ ለ. $2435 + 2020 + 141$
- ሐ. $2652 + (31245 + 2120)$ መ. $3541 + 12303 + 654,152$

2. ባዶ ቦታ ምስክ።

- ሀ. $30 + 40 + 50 = 30 + (\underline{\quad} + 50)$
- ለ. $152 + (343 + 111) = (\underline{\quad} + 343) + 111$
- ሐ. $(5346 + 1220) + \underline{\quad} = 5346 + (1220 + 3444)$
- መ. $(\underline{\quad} + 13218) + 4005 = 1111 + (13218 + 4005)$

3. ሓደ ማሕበር ምርባሕ እንስሳ 1252 ኣባጊዕ፣ 2115 ኣጣልን 3320 ደራሁን ኣለዎ። እቲ ማሕበር ብድማር ክንደይ እንስሳ ኣለዎ?

ለ. ኣለኒ ዘለዎ ምድማር

ንጥፈት 4

ደምዲ። 24 ኣጣል ዘለዎ ሓረስታይ 58 ኣጣል እንተወሲኹ ክንደይ ይኾናሉ? _____

ኣብነት 5

ደምዲ። $43 + 29 = \underline{\quad}$

$\begin{array}{r} 43 \\ + 29 \\ \hline 72 \end{array}$	• መጀመርታ ዓዲ ሓደ ዘለዉ ቁፅርታት ንድምር :: $(3 + 9 = 12)$
	• 12 ካብ 9 ስለዝዓበ 2 ኣብ ዓዲ ሓደ ብምፅሓፍ 1 ምስ ዓዲ ዓሰርተ ንክንድምር ብሓሳብና ሒዝና ንፀንሕ።
	• ኣብ ዓዲ ዓሰርተ ዘለዉ ቁፅርታትን እታ ሒዝናዎ ዝፀናሕና ቁፅሪን ንድምር $(1 + 4 + 2 = 7)$

ስለዚ $43 + 29 = 72$

ኣብነት 6

ደምዲ። $765 + 298 = \underline{\quad}$

$\begin{array}{r} 765 \\ + 298 \\ \hline 1063 \end{array}$	• $(5 + 8 = 13)$:: 3 ኣብ ዓዲ ሓደ ብምፅሓፍ 1 ምስ ዓዲ ዓሰርተ ዘለዉ ቁፅርታት ንድምር።
	• $(1 + 6 + 9 = 16)$:: 6 ኣብ ዓዲ ዓሰርተ ብምፅሓፍ 1 ምስ ዓዲ ሚኢቲ ዘለዉ ቁፅርታት ንድምር።
	• $(1 + 7 + 2 = 10)$:: 0 ኣብ ዓዲ ሚኢቲ ብምፅሓፍ 1 ኣብ ዓዲ ሽሕ ንፀሕፍ።

ስለዚ መልሱ 1063 ይኸውን።

አብነት 7

ደምቲ:: $3765 + 972 + 867 + 1624 = \underline{\hspace{2cm}}$

3765	+	• $(5 + 2 + 7 + 4 = 18)$:: 8 ኣብ ዓዲ ሓደ ብምፅሓፍ 1 ምስ ኣብ ዓዲ ዓስርተ ዘለዉ ቁፅርታት ንድምር::
972		• $(1 + 6 + 7 + 6 + 2 = 22)$:: 2 ኣብ ዓዲ ዓስርተ ብምፅሓፍ 2 ምስ ኣብ ዓዲ ሚእቲ ዘለዉ ቁፅርታት ንድምር::
867		• $(2 + 7 + 9 + 8 + 6 = 32)$:: 2 ኣብ ዓዲ ሚእቲ ብምፅሓፍ 3 ምስ ኣብ ዓዲ ሽሕ ዘለዉ ቁፅርታት ንድምር::
1624		• $(3 + 3 + 1 = 7)$:: 7 ኣብ ዓዲ ሽሕ ንፅሑፍ::
<u>7228</u>		

ስለዚ መልሱ 7228 ይኸውን::

መልመዳ 4

1. ደምቲ::

ሀ. $857 + 1246$	ለ. $7654 + 6349$
ሐ. $15288 + 28376$	መ. $765 + 972 + 857$
ረ. $3455 + 2649 + 1056$	ሰ. $25088 + 6327 + 184,682 + 25$

2. ነዞም ቃስ ግድሳት ፍትሑ::

- ሀ.** ሓለቓ ተኸሎ ካብ ዘፍረዩዎ ፍርያት ገደና ካብ ካሮት ብር 325 ፣ ካብ ካውሎ ብር 625 ፣ ካብ ሰላጣ ድማ ብር 432 ረኺቦም:: ብሓፈሻ ክንደይ ብር ረኺቦም?
- ለ.** ሓጂ መንሱር 2540 ፈልሲ ብርቱካን፣ 1752 ፈልሲ ማንጎ፣ 978 ፈልሲ ሎሚን ተኸሎም:: ብሓፈሻ ክንደይ ፈልሲ ተኸሎም?
- ሐ.** ሓደ ኣብ ምህርቲ ፀባ ዝሰርሕ ስራሕ ማሕበር ኣብ ሰለስተ ተኸታተልቲ ሰሙናት ነዚ ዝስዕብ መጠን ፀባ ሸይጡ::

ቀዳማይ ሰሙን	12780 ሊትር
ካልኣይ ሰሙን	8455 ሊትር
ሳልሳይ ሰሙን	11756 ሊትር

ኣብ ሰለስቲኡ ሰሙን እዚ ማሕበር ዝሸጦ መጠን ፀባ ብሊትር ክንደይ እዩ?

- መ.** ኢትዮጵያ ናብ ወፃኢ ኣብ ሓደ ወርሒ 85450 ኪ.ግ፣ ኣብ ካልኣይ ወርሒ ድማ 98720 ኪ.ግ ቡን ሊኢኻ:: ኣብ ክልቲኡ ወርሒ ናብ ወፃኢ ዝተልኦኸ መጠን ቡን ክንደይ እዩ?

ጊ. አብ ሓደ ጣብያ መረፃ ንክመርፁ ካርድ ካብ ዝወሰዱ መረፅቲ 23546 እንትመርፁ 1879 ከይመረፁ ከምዝተረፉ ንምፍላጥ ተኻኢሉ። ብሓፈሻ ንመረፃ ዝተመዝገቡ መረፅቲ ክንደይ ነይሮም?

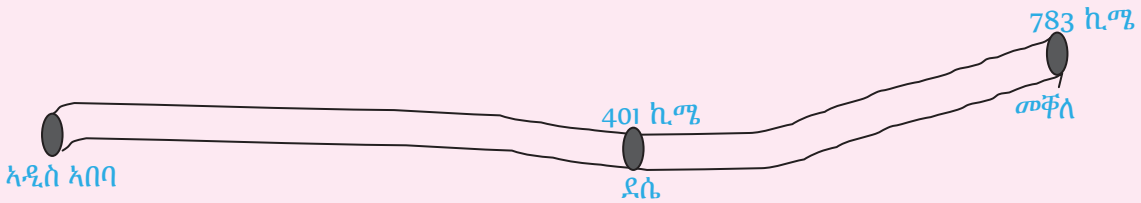

2.1.2 ምጉዳል

ሀ. ብዘይ ምልቃሕ ምጉዳል

ንጥፈት 5

ካብ ኣዲስ ኣበባ ናብ ደሴ ዘሎ ርሕቕት 401 ኪ.ሜ እዩ። ካብ ኣዲስ ኣበባ ናብ መቐለ ድማ 783 ኪ.ሜ እዩ። ስለዚ ካብ ደሴ ናብ መቐለ ዘሎ ርሕቕት ብኪ.ሜ ክንደይ እዩ?

ኣብነት 8

አብ ሓደ ቤት ትምህርቲ ካብ ዝተተኸለ 4325 ፊልሲ 3215 ፀዲቐ። ዘይፀደቐ ፊልሲ ክንደይ እዩ?

4325 — 3215 = _____

• ካብቲ ዝተውሃበ ቁፅሪ ነቲ ኅዳሊ ኣብ ላዕሊ እቲ መጉደሊ ድማ ኣብ ትሕቲኡ በቢዓዳ ምፅሓፍ	ዓዲ ሽሕ	ዓዲ ሚኢቲ	ዓዲ ዓሰርተ	ዓዲ ሓደ
• መጀመርታ ዓዲ ሓደ ዘለዉ ቁፅርታት ምጉዳል	4	3	2	5
• ቀዳሎ ድማ ዓዲ ዓሰርተ ዘለዉ ቁፅርታት ምጉዳል	-3	2	1	5
• ብምቕፃል ዓዲ ሚኢቲ ዘለዉ ቁፅርታት ምጉዳል	4 - 3	3 - 2	2 - 1	5 - 5
• ኣብ መወዳእታ ዓዲ ሽሕ ዘለዉ ቁፅርታት ምጉዳል	= 1	= 1	= 1	= 0

ስለዚ $4,325 \leftarrow$ ጎዳሊ
 $3,215 \leftarrow$ መጉደሊ
 $1,110 \leftarrow$ ጉዳል
 ዘይፀደቐ ፈልጲ 1110 እዩ።

1. መስሰና ትክክል ምኻኑን ዘይምኻኑን ከመይ ከምእነረጋግፅ ትፈልጠደ?

2. እወ! መጉደሊን ጉዳልን ተደማርም ምስ ጎዳሊይ ማዕረ እንተኾይናም።

3. ኣሃ! $ጉዳል + መጉደሊ = ጎዳሊ$
 እንትኾን ማስት እዩ።
 $1110 + 3215 = 4325$

ኣብነት 9

ኣገድሱ።

$86257 - 3143 = \underline{\hspace{2cm}}$

ፍታሕ

86257	$\bullet 7 - 3 = 4$	$\bullet 6 - 3 = 3$
$- 3143$	$\bullet 5 - 4 = 1$	$\bullet 8 - 0 = 8$
$\underline{83114}$	$\bullet 2 - 1 = 1$	

ሕድ ሕድ ቁፅሪ በቢዓዱ ብምጉዳል 83114 ንረክብ።

ንምርግጋፅ

$ጉዳል + መጉደሊ = ጎዳሊ$

$86257 = 83114 + 3143$ ሓቂ እዩ።

ዕዮ ጉድለ 2

ምስ መቐምጥኹም ተመያይጥኹም መልሱ።

ጠባይ ምቅይያር ኣብ ምጉዳል ይሰርሕ ዶ? መልስኹም ብኣብነት ደግፉ።

መልመዲ 5

1. ንትኹስ ብምልካፍ ኣገድሱ፣ መስሰኹም ብምድማር ኣረጋግፁ።

ሀ. $698 - 35$	ለ. $4827 - 31$	ሐ. $6327 - 6227$
መ. $23554 - 3231$	ራ. $256,724 - 125301$	ሰ. $867958 - 23742$

ለ. ብምልቃሕ ምጉዳል

ንጥፈት 6

ሳንቲ ሳንቲ 93 ደራሁ እተን 48 እንቋቋሕ እንተውዲቶን እተን ዘየውደቻ ክንደይ እየን?

ኣብነት 10

ሳንቲ፡፡

ሀ. 82 - 35

ለ. 723 - 254

ፍታሕ

$$\begin{array}{r}
 82 \\
 - 35 \\
 \hline
 47
 \end{array}
 \rightarrow
 \begin{array}{r}
 80 + 2 \\
 - 30 + 5 \\
 \hline
 40 + 7 = 47
 \end{array}
 \rightarrow
 \begin{array}{r}
 70 + 12 \\
 - 30 + 5 \\
 \hline
 40 + 7 = 47
 \end{array}$$

እዚ ማለት

- ኣብ ዓዲ ሓደ ዘለዉ ቁፅርታት ምጉዳል ማለት (2 - 5 ኣይክኣልን):: ስለዚ ኣብ ዓዲ ዓሰርተ ማለት ኣብ 8 ሓደ (ሓደ በዓል ዓሰርተ) ንልቃሕ እሞ ምስ 2 ብምድማር 12 ክኸውን ንገብር::
- ብምቕፃል ኣብ 12 ዓዲ ሓደ ዘሎ ቁፅሪ ማለት 5 ነጉድል:: መልስና ድማ ኣብ ዓዲ ሓደ ንፅሕፎ:: (12 - 5 = 7)
- ድሕሪ'ዚ ኣብ ዓዲ ዓሰርተ ዘለዉ ቁፅርታት ነጉድል:: ቅድም ክብል ኣብ ዓዲ ዓሰርተ ሓደ ስለዘተለቃሕና 8 ዝነበረ 7 ይተርፍ:: ስለዚ 7 - 3 = 4:: ስለዚ መልስና 47 እዩ::

$$\begin{array}{r}
 723 \\
 - 254 \\
 \hline
 469
 \end{array}
 \rightarrow
 \begin{array}{r}
 700 + 20 + 3 \\
 - 200 + 50 + 4 \\
 \hline
 500 + 70 + 7 = 577
 \end{array}
 \rightarrow
 \begin{array}{r}
 700 + 10 + 13 \\
 - 200 + 50 + 4 \\
 \hline
 500 + 60 + 9 = 569
 \end{array}
 \rightarrow
 \begin{array}{r}
 600 + 110 + 13 \\
 - 200 + 50 + 4 \\
 \hline
 400 + 60 + 9 = 469
 \end{array}$$

እዚ ማለት

- ዓዲ ሓደ ዘለዉ ቁፅርታት ምጉዳል (3 - 4 ኣይክኣልን):: ስለዚ ኣብ ዓዲ ዓሰርተ ንልቃሕሞ ዓዲ ሓደ ምስ ዘሎ 3 ብምድማር 13 ክኸውን ንገብር::
- ብምቕፃል ኣብ 13፣ 4 ነጉድል (13 - 4 = 9)
- ቅድም ክብል ዓዲ ዓሰርተ ዘሎ 2 ንዓዲ ሓደ ስለዘለቀሐ 1 ይተርፍ:: ስለዝኾነ ዓዲ ዓሰርተ ዘለዉ ቁፅርታት ንምጉዳል ኣብ 1፣ 5 ምጉዳል ኣይክኣልን:: ስለዚ ኣብ ዓዲ ሚኢቲ ሓደ በዓል ሚኢቲ ወይ ድማ 10 በዓል ዓሰርተ ንልቃሕሞ ምስ ዓዲ ዓሰርተ ዝተረፈት 1 ንድምር:: ዓዲ ዓሰርተ ዘሎ ቁፅሪ 11 ይኸውን ኣሎ ማለት እዩ::
- ብምቕፃል ኣብ 11፣ 5 ነጉድል (11 - 5 = 6)
- ኣብ መወዳእታ ዓዲ ሚኢቲ ዘለዉ ቁፅርታት ነጉድል:: ይኸን እምበር ዓዲ ሚኢቲ ዘሎ 7 ንዓዲ ዓሰርተ ስለዘለቀሐ ኣብ ዓዲ ሚኢቲ 6 ይተርፍ ኣሎ ማለት እዩ:: ስለዝኾነ 6 - 2 = 4::

መልመዲ 6

1. ነዞም ዝስልቡ ኣጉዳዮቲ፡፡ መልስኹም ድማ ብምድማር ኣረጋግጹ፡፡

ሀ. 363 **ለ.** 4239 **ሐ.** 63926
 -75 -1345 -12987

መ. 96851 **ረ.** 962,154 **ሰ.** 352,673
 -3993 -28,367 -143,075

2. ነዞም ዝስልቡ ቃል ግድሳት ፍትሑ፡፡

ሀ. ኣብ ኣደ ቤት ትምህርቲ ካብ ዝመሃሩ 1530 ተምሃሮ እቶም 750 ኣብ መወዳእታ ዓመት ፈልስታት ተኸሎም፡፡ በዝሒ ፈልሲ ዘይተኸሉ ተምሃሮ ክንደይ እዩ?

ለ. ብራኽ እምባ ራስ ዳሽን 4,620 ሜትር እዩ፡፡ ብራኽ እምባ ኣላጀ ድማ 4,307 ሜትር እዩ፡፡ እምባ ራስ ዳሽን ካብ እምባ ኣላጀ ብኸንደይ ሜትር ይዓቢ?

ሐ. ኣብ ኣደ ወረዳ 27,155 ነበርቲ ኣለዉ፡፡ ካብ መንጎ እዚኦም 14,866 ደቂ ኣንስትዮ እንተኸይነን በዝሒ ደቂ ተባዕትዮ ክንደይ እዩ?

መ. ኣደ ነጋዳይ ብብር 7500 ዝዓደጎ ቴሌቪዥን ብብር 8100 እንተኸይጡዎ እቲ ነጋዳይ ዝረኽቦ ከስቢ ክንደይ ብር እዩ?

ረ. ኣብ ዝሓለፈ ዓመት ብደረጃ ክልል መጠቓለሊ ፊተና 8^ይ ክፍሊ ካብ ዝተፈተኑ 18,690 ተፈተንቲ 16,344 ኣሊፎም፡፡ በዝሒ ነቲ ፊተና ዘይሓለፉ ተምሃሮ ክንደይ እዩ?

ሰ. ኣደ መኪና ዕዕነት ቅድሚ ኣቕሓ ምዕዓኑ ክብደቱ 63500 ኪ.ግ. ይምዘን፡፡ ኣቕሓ ምስተዕዓነ ድማ ክብደቱ 64200 ኪ.ግ. ኮይኑ፡፡ ክብደት ናይቲ ዝተዕዓነ ኣቕሓ ክንደይ ኪ.ግ. እዩ?

ሸ. ኣደ ስታድየም መፃወቲ ኩዕሶ እግራ 84325 ሰብ ክሕዝ ዝኸእል እዩ፡፡ ካልእ ማእኸላይ ስታድየም ድማ 55680 ሰብ ክሕዝ ይኸእል፡፡ እቲ ዓብዪ ስታድየም ካብቲ ማእኸላይ ክንደይ ተወሳኺ ሰብ ክሕዝ ይኸእል?

2.2 ርብሐም ካብ 1,000,000 ዘይበልፅ ሙሉእ ቁፅርታት ምርባሕ

ኣብ ሳልሳይ ክፍሊ ትምህርታትኹም ኣደ ሙሉእ ቁፅሪ ብበዓል ኣደ ሆሂ ቁፅሪ ከመይ ከምዝራባሕ ተማሂርኩም ነይርኩም። ሕዚ ድማ ሙሉእ ቁፅሪ ብበዓል ኣደ ሆሂ ቁፅሪ ብኸመይ ከምዝራባሕ ድግማን ብበዓል ክልተ ሆሂ ምርባሕን ክትመሃሩ ኢኹም።

2.2.1 ርብሐም ካብ 1,000,000 ዘይበልፅ ሙሉእ ቁፅርታት ብበዓል ኣደ ሆሂ ቁፅሪ ምርባሕ

ንጥፈት 7

ነዞም ዝስልቡ ሕትታት ምስ መቐምጥኹም ተመደዩኩም መሰኩ።

ኣደ ራብራብ መቐመጢ ስንቋቕሖ 30 ስንቋቕሖ ይሕዙ።

- ሀ. ክልተ ራብራብ ክንደይ እንቋቕሖ ይሕዝ?
- ለ. ኣርባዕተ ራብራብ ክንደይ እንቋቕሖ ይሕዝ?
- ሐ. ሸውዓተ ራብራብ ክንደይ እንቋቕሖ ይሕዝ?
- መ. ትሸዓተ ራብራብ ክንደይ እንቋቕሖ ይሕዝ?

ሀ. ኣለኔ ዘይብሉ ስልሒት ምርባሕ

ኣብነት 1

ኅስሰቲ 3×2312

ፍታሕ: ቅደም ሰዓብ ኣሰራርሓ

	ዓዲ ሸሕ	ዓዲ ሚኡቲ	ዓዲ ዓሰርተ	ዓዲ ኣደ	
	2	3	1	2	← አራባሒ
				3	← አራባሒ
	6	9	3	6	← ርብሒት

- 3 × 2 = 6
- 3 × 1 = 3
- 3 × 3 = 9
- 3 × 2 = 6

ኣብነት 2

ኣራብቲ 4 × 20112

ፍታሕ

$$\begin{array}{r}
 20112 \\
 \times 4 \\
 \hline
 80448
 \end{array}$$

$4 \times 2 = 8$
 $4 \times 1 = 4$
 $4 \times 1 = 4$
 $4 \times 0 = 0$
 $4 \times 2 = 8$

ስለዚ $4 \times 20,112 = 80448$

ክነራብኡ ስንተብና ብዓዲ ሓደ ስና ንጅምር

መልመዲ 7

ነዞም ዝስዕቡ ኣራብቲ፡፡

ሀ. 2×111

ለ. 3×232

ሐ. 4×1101

መ. 2×2222

ረ. 5×10101

ሰ. 3×3333

ሸ. 6×10001

ቀ. 7×11011

ቤ. 8×11111

ለ. ኣለኒ ዘለዎ ስልጠናታት ምርጻሕ

ኣብነት 3

ነዞም ዝስዕቡ ኣራብቲ፡፡

5×432

ቅደም ሰዓብ ኣሰራርሓ

$$\begin{array}{r}
 432 \\
 \times 5 \\
 \hline
 2160
 \end{array}$$

መጀመርታ 5 ምስ ዓዲ ሓደ ዘቡ ቋርቋ ነራብኡ፡፡ ማስት 5×2 ነራብኡ ($5 \times 2 = 10$)፡፡ 0 ኣብ ዓዲ ሓደ ሓሒፍና 1 ናብ ዓዲ ዓሰርት ነኩግር፡፡ ሓደ 10 ኣሰኒ ንብሰ፡፡

ቀዳሰና 5 ምስ ዓዲ ዓሰርት ዘቡ ቋርቋ ነራብኡ፡፡ ነዚ ምስ ኣራባኡና ካብ ዓዲ ሓደ ኣሰኒ ዝበልጥዎ 1 ዓሰርት ኣብቲ ፎባኡ ንጅምር፡፡ ስዚ ብምግባር $5 \times 3 + 1 = 16$ ዓሰርት ንረክብ፡፡ ስዚ ምስረኽብና 6 ኣብ ዓዲ ዓሰርት ብምጻሓፍ 1 ናብ ዓዲ ማእቲ ነኩግር፡፡ ሓደ 100 ኣሰኒ ንብሰ፡፡

ኣብ መወደእታ 5 ምስ ዓዲ ማእቲ ዘቡ ቋርቋ ነራብኡ፡፡ ነዚ ምስ ኣራባኡና ካብ ዓዲ ዓሰርት ኣሰኒ ዝበልጥዎ 1 ማእቲ ኣብቲ ፎባኡ ንጅምር፡፡ ስዚ ብምግባር $5 \times 4 + 1 = 21$ ማእቲ ንረክብ፡፡ ስዚ ምስረኽብና 1 ኣብ ዓዲ ማእቲ ብምጻሓፍ 2 ናብ ዓዲ ሸኸ ነኩግር፡፡ ክስተ 1000 ኣሰኒ ንብሰ ማስት ስዩ፡፡

ካስኪ ዝራባኡ ስስዞቦስ 2 ኣብ ዓዲ ሸኸ ንጻኡ፡፡

ስለዚህ $5 \times 432 = 2160$

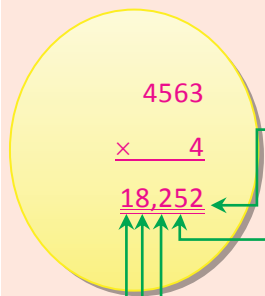
ብኻልእ አገባብ እንትሰራሕ

$$\begin{array}{r} 432 \\ \times 5 \\ \hline 2160 \end{array} \longrightarrow \begin{array}{r} 400 + 30 + 2 \\ \times 5 \\ \hline 2000 + 150 + 10 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 5 \times 2 = 10 \\ 5 \times 30 = 150 \\ 5 \times 400 = 2000 \\ \hline 2160 \end{array}$$

አብነት 4

ካስሰሉ 4 × 4563

- 4 × 3 = 12 ስዩ። 2 ካብ ዓዲ ሓደ ብምጻፍ 1 ናብ ዓዲ ዓሰርተ ነኩግር። ማሰት ሓደ 10 ነኩግር።
- 4 × 6 + 1 = 25 ደኸውን። 5 ካብ ዓዲ ዓሰርተ ጻሒፍና 2 ናብ ዓዲ ሚሒቲ ነኩግር። ማሰት ክስተ 100 ነኩግር።
- 4 × 5 + 2 = 22 ደኸውን። 2 ካብ ዓዲ ሚሒቲ ጻሒፍና 2 ናብ ዓዲ ሸሕ ነኩግር። ማሰት ክስተ 1000 ነኩግር።
- 4 × 4 + 2 = 18 ደኸውን። 8 ካብ ዓዲ ሸሕ ጻሒፍና 1 ናብ ዓዲ ዓሰርተ ሸሕ ነኩግር። ማሰት ሓደ 10000 ነኩግር።
- ካስስ ዝራባሕ ስስዘየሰ ግን 1 ካብ ዓዲ ዓሰርተ ሸሕ ንጻሕፍ።

ስለዚህ $4 \times 4563 = 18252$ እዩ።

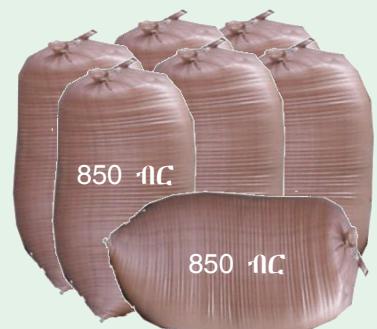
መልመዲ 8

ነዞም ዝስዕቡ ካራብሉ።

1. ሀ. 4×223 ለ. 5×344 ሐ. 6×2354 መ. 7×3076
 ረ. 7×5006 ሰ. 8×6735 ሸ. 8×88889 ቀ. 9×5454

2. ማእኸላይ ዋጋ ሓደ ኩንታል ጣፍ ብር 850 እንተኾይኑ፣ 7 ኩንታል ጣፍ ንምዕዳግ ክንደይ ብር የድሊ?

3. መሃያ ሓደ ስራሕተኛ ብወርሒ ብር 1835 እንተኾይኑ መሃያ 9 ወርሒ ናይዚ ስራሕተኛ ክንደይ እዩ?

2.2.2 ርባሒም ካብ 1,000,000 ዘይበልፁ ሙሉኛ ቁፅርታት ብበዓል ክልተ ሆሄ ሙሉኛ ቁፅሪ ምርባሕ

ሀ. ኣለኒ ዘይብሉ ምርባሕ

ንጥረት 8

ሓደ ደርዘን 12 ደፋትር ዝሕዝ ኣንተኾይኑ 31 ደርዘን ክንደይ ደፋትር ከምዝሕዝ ንምርካብ ከመይ ከምትሰርሑ ተመደዩ፡፡

ኣብነት 5

ኛራብሑ ሀ. 24×12 ለ. 120×24 ሐ. 3201×32

ፍታሕ

ሀ. 24×12

ዓዲ 100	ዓዲ 10	ዓዲ 1
	2	4
	1	2
2	4	8
2	8	8

1. ኣብዞም መራብሕቲ ብሳዕልን ብታሕትን ንፅሕፍ፡፡

2. 24ን ኛብ ዓዲ ሓደ ብዘሎ ኛሃዝ ማለት ብ2 ኛራቢሕና ነቲ ርባሕ ካብ ዓዲ ሓደ ብምጅማር ናብ ፀጋም በቢዓዶም ንፅሕፍም፡፡

$$2 \times 24 = 48$$

3. 24ን ኛብ ዓዲ ዓሰርተ ብዘሎ ኛሃዝ ማለት ብ1 ኛራቢሕና ነቲ ርባሕ ካብ ዓዲ ዓሰርተ ብምጅማር ናብ ፀጋም በቢዓዶም ንፅሕፍም፡፡

$$1 \times 24 = 24$$

4. ነብዞም በብዓዶም ዝፅሓፍናዮም ኛሃዛት በቢዋጋ ዓዶም ንትኹል ንድምር፡፡

- ዓዲ ሓደ ዘሳ ኛሃዝ 8 (ተደማሪኛ 0 ስለዘኾነ) ከምዘሳ ምውራድ
- ኛብ ዓዲ ዓሰርተ ዘለዉ ኛሃዛት ምድማር

$$4 + 4 = 8$$

ዓዲ መጺቲ ዘሳ ኛሃዝ 2 (ተደማሪኛ 0 ስለዘኾነ) ከምዘሳ ምውራድ፡፡

ስለዚ

$$\begin{array}{r}
 24 \\
 \times 12 \\
 \hline
 48 \leftarrow 2 \times 24 = 48 \\
 24 \leftarrow 1 \times 24 = 24 \\
 \hline
 288
 \end{array}$$

ፍታሕ

ሀ. 23×45

ዓ.ዲ 1000	ዓ.ዲ 100	ዓ.ዲ 10	ዓ.ዲ 1
		4	5
		2	3
	1	3	5
	9	0	
1	0	3	5

ቅደም ስዓብ ኛሰራርሓ

1. $45 \times 3 = 135$

135ን ካብ ዓ.ዲ 1 ብምጅማር ኛብ ሰደቓ ዓድታት ቋርቋ ምዕራፍ

2. $45 \times 2 = 90$

90ን ካብ ዓ.ዲ 10 ብምጅማር ኛብ ሰደቓ ዓድታት ቋርቋ ምዕራፍ

3. ስድስድ ዋጋ ዓድታት ምጅማር

135

90

1035

ስለዚ

$$\begin{array}{r}
 45 \\
 \times 23 \\
 \hline
 135 \leftarrow 3 \times 45 = 135 \\
 90 \leftarrow 2 \times 45 = 90 \\
 \hline
 1035
 \end{array}$$

ለ. 354×34

$$\begin{array}{r}
 354 \\
 \times 34 \\
 \hline
 1416 \leftarrow 4 \times 354 = 1416 \\
 1062 \leftarrow 3 \times 354 = 1062 \\
 \hline
 12036
 \end{array}$$

ሐ. 2345×32

$$\begin{array}{r}
 2345 \\
 \times 32 \\
 \hline
 4690 \leftarrow 2 \times 2345 = 4690 \\
 7035 \leftarrow 3 \times 2345 = 7035 \\
 \hline
 75040
 \end{array}$$

ዕዮ ጉጅለ 3

ነዞም ዘስዕቡ ሕትታት ብጉጅለ ብምኳን እናተመያየጥኩም ስርሑ።

1. በዝሒ ገፅ መፅሐፍ ተምሃራይ ሒሳብ 4^ይ ክፍሊ ክንደይ እዩ?
2. ክልተ መፅሐፍ ተምሃራይ ሒሳብ 4^ይ ክፍሊ እንተወሲድና በዝሒ ገፃት ክንደይ ይኸውን?
3. ሽዱሽተ መፅሐፍ ተምሃራይ ሒሳብ 4^ይ ክፍሊ እንተወሲድና በዝሒ ገፃት ክንደይ ይኸውን?
4. 15 መፅሐፍ ተምሃራይ ሒሳብ 4^ይ ክፍሊ እንተወሲድና በዝሒ ገፃት ክንደይ ይኸውን?

መልመዲ 10

ነዞም ዘስዕቡ ኅስልሑ።

1. **ሀ.** 23×45 **ሐ.** 34×232 **ረ.** 22×3415 **ሸ.** 32×12783
ለ. 42×65 **መ.** 45×563 **ሰ.** 44×4444 **ቀ.** 56×8989
2. ዋጋ ሓደ ኪሎ ግራም ሽኮር ብር 14 እንተኾይኑ ዋጋ 247 ኪሎ ግራም ሽኮር ክንደይ እዩ?
3. ሓደ ፋብሪካ 2340 ሰራሕተኛታት ኣለዉዎ። እዚ ፋብሪካ ንሕድ ሕድ ሰራሕተኛ ብመዓልቲ ብር 27 ዝኸፍል እንተኾይኑ እቲ ፋብሪካ ኣብ መዓልቲ ንሰራሕተኛታቱ ክንደይ ይኸፍል?
4. ኣብ ሓደ መምሃሪ ክፍሊ 50 ተምሃሮ እንተሃልዮም ኣብ 5 ተመሳሰልቲ ክፍልታት ክንደይ ተምሃሮ ይህልው?
5. ሓደ ተምሃራይ ኣብ ሰሙን 12 ሓደሽቲ ቃላት ዝፈልጥ እንተኾይኑ እዚ ተምሃራይ ኣብ ሰሙን ክንደይ ቃላት ይፈልጥ?
6. 9 ምዕራፋት ኣብ ዘለዎ መፅሐፍ ሕድ ሕድ ምዕራፍ 23 ገፅ እንተሃልዮም በዝሒ ገፃት እቲ መፅሐፍ ክንደይ እዩ?
7. ዋጋ ሓደ ሊትር ዘይቲ ብር 24 እዩ። ወ/ሮ ኬሪያ 12 ሊትር ዘይቲ እንተዓዲገን ክንደይ ብር ይኸፍላ?

2.2.3 ጠባያት ምቅይያርን ምሽራኽን ኣብ ምርባሕ

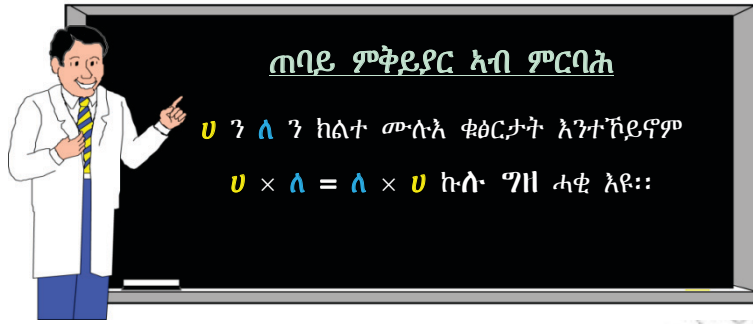
1. ጠባይ ምቅይያር ኣብ ምርባሕ

ንጥፈት 9

ብጉጅለ እናተመያየጥኩም መልሱ።

ካብዞም ዝስዕቡ ዝበዝሐ ብር ዘርክብ ኣየናይ እዩ?

ኣብ መዓልቲ ብብር 80 ሒሳብ ን30 መዓልቲ ምስራሕ? ወይስ ኣብ መዓልቲ ብብር 30 ሒሳብ ን80 መዓልትታት ምስራሕ? መልስኹም ምስ ምክንያቱ ኣቕርቡ።

መልመዲ 11

- ጠባይ ምቅይደር ኣብ ምርባሕ ዘውክሉ ሰለስተ ኛብነታት ሃቡ።
- ነዞም ዘስዕቡ እናራባሕኹም ማዕረ ምኃናም ኣረጋግጹ።

ሀ. 11×22 ፣ 22×11 **ለ.** 23×34 ፣ 34×23
ሐ. 33×44 ፣ 44×33 **መ.** 54×45 ፣ 45×54

- ባዶ ሳፍን ምልኹ።

ሀ. $43 \times 55 = 55 \times \square$. **ለ.** $\square \times 445 = 445 \times 26$
ሐ. $1000 \times 58 = 58 \times \square$. **መ.** $74 \times \square = 456 \times 74$

ለ ተሻራኺ ጠባይ ኣብ ምርባሕ

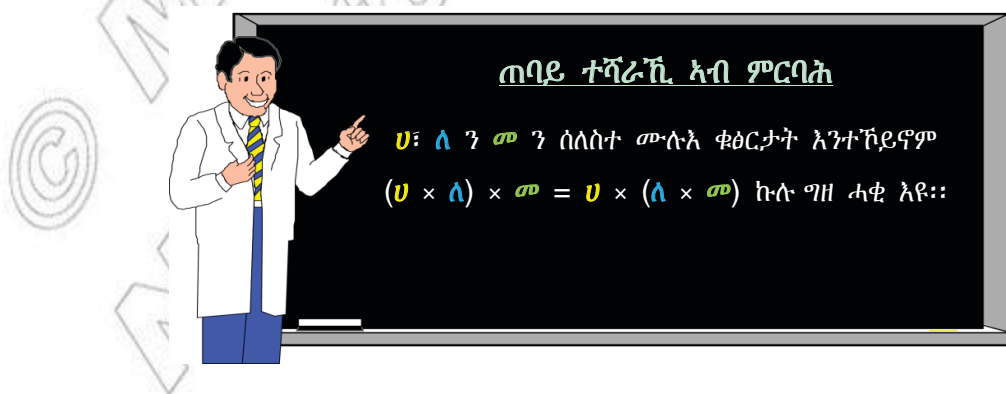
ንጥፈት 10

- ኣብ ሓፁዎይ ዘሎ ቁፅሪ ብቐዳምነት ብምስላሕ ብጉጅለ ኾይንኩም ሓደ ጉጅለ U ካልእ ጉጅለ ድማ A ስርሑ።

ሀ. $(5 \times 12) \times 7 = \underline{\hspace{2cm}}$ **ለ.** $5 \times (12 \times 7) = \underline{\hspace{2cm}}$

- መልስኹም ኣወዳድሩ።

ካብዚ ምርባሕ እዚ እንታይ ተግዚብኩም?

ሐ. $(354 \times 44) \times 2366 = 354 \times (44 \times 2366)$

መ. $(6 \times 76) \times 8845 = 6 \times (76 \times 8845)$

3. ኅብ ባዶ ቦታ ዝኣቱ ቁፅሪ ብቻልኩም መልሱ።

ሀ. $(8 \times 7) \times 9 = \square \times (7 \times 9)$

ለ. $(54 \times 23) \times 31 = 54 \times (23 \times \square)$

ሐ. $(15 \times \square) \times 27 = 15 \times (55 \times 27)$

መ. $(\square \times 19) \times 51 = 14 \times (19 \times 51)$

ረ. $64 \times (11 \times \square) = (64 \times 11) \times 70$

2.3 ክሳብ 1,000,000 ዘለዉ መ-ሉኝ ቁፅርታት ብበዓል ሓደ ሆሄ መ-ሉኝ ቁፅሪን ብ10ን ምምቃል

2.3.1 ክሳብ 1,000,000 ዘለዉ መ-ሉኝ ቁፅርታት ብበዓል ሓደ ሆሄ መ-ሉኝ ቁፅሪ ምምቃል

ንጥፈት 11

ሓደ ጀልባ ብሓደ ግዜ 6 ቆልዑ ከሻግር ይክእል። ነዞም ዘሰዕቡ ቆልዑ ከሻግር እንተኾይኑ ክንደይ ግዜ ክመሳሰስ ይግባእ? ነቲ መልሲ ከመይ ከምዘረኽብኩም ንመማህርትኩም ኣረድኡ።

ሀ. 12 ቆልዑት

ለ. 18 ቆልዑት

ሐ. 24 ቆልዑት

መ. 30 ቆልዑት

ረ. 54 ቆልዑት

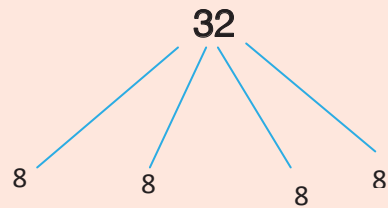
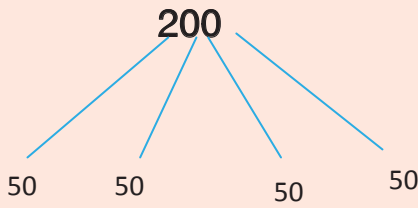
ሰ. 60 ቆልዑት

ኣብነት 1

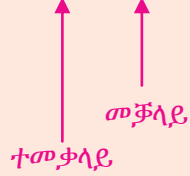
232 ተምሃሮ ኣብ 4 ኣውቶቡሳት ተሰቓሎም ኣብ የሓ ዑደት ክገብሩ ክኸዱ እዮም። ሕድ ሕድ ኣውቶቡስ ማዕረ ቁፅሪ ተምሃራይ ይሕዝ። ስለዚ ኣብ ሓደ ኣውቶቡስ ክንደይ ተምሃሮ ክሳፈሩ ይክእሉ?

ፍታሕ

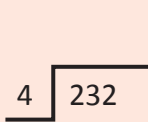

ስለዚህ $232 \div 4 = 58$ ← ብዕረኩት

232 ተምሃሮ ኣብ 4 ማዕረ ቦታ ክንመቅል ይግባእ።

ነዚ ኣብ ላዕሊ ተዋሂቡ ዘሎ ናይ ምምቃል ሕቶ ክምዚ ዝስዕብ ምስራሕ ይክኣል እዩ።

ነዚ ምልክት ብምጥቃም ተመቃሊን መቻላይን ኣብ ግቡእ ቦትኣም ምቕማጥ።

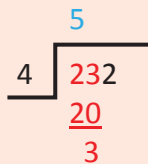
ናይ ተመቃላይ ኣሃዛት ካብ ፀጋም ናብ የማን ዝኣክል መጠን ብምውሳድ ን 4 ምምቃል።

$23 \div 4 = 5$ ተረፍ 3

2 ÷ 4 ስለዘይክኣል 3 ብምውሳኽ 23 4 ምምቃል።

5 ክምቲትርእዩዎ ኣብ ልዕሊ እቲ ምልክት ምፅሓፍ። እቲ ተረፍ ንግዚኡ ንኣልፎ።

$5 \times 4 = 20$

5ን 4ን ብምርባሕ ማለት 20 ኣብ ትሕቲ 23 ምፅሓፍ። ዓዲ ቁፅሪ ብምስላው ካብ 23ን 20 ምጉዳል።

$23 - 20 = 3$

$$\begin{array}{r} 5 \\ 4 \overline{) 232} \\ \underline{20} \\ 32 \end{array}$$

3 ÷ 4 ስለዘይክኣል ኣብቲ ተመቃላይ ኣብ ዓዲ ሓዲ ዝርከብ ቁፅሪ ማለት 2 ቁልቁል ብምውራድ ኣብ ጎረ 3 ብምፅሓፍ 32 ክኸውን ምግባር።

$$\begin{array}{r} 58 \\ 4 \overline{) 232} \\ \underline{20} \\ 32 \end{array}$$

$$32 \div 4 = 8$$

32 ን 4 ንመቅል። ብፅሒቱ ማለት 8 ኣብ ጎረ 5 ምፅሓፍ።

$$\begin{array}{r} 58 \\ 4 \overline{) 232} \\ \underline{20} \\ 32 \\ \underline{32} \\ 00 \end{array}$$

$$8 \times 4 = 32$$

8 ምስ 4 ብምርባሕ እቲ ርብሒት ማለት 32 ኣብ ትሕቲ ተመቃላይ 32 ምፅሓፍ። ቀዲልኩም ካብ 32 ን 32ን ምጉዳል።

$$32 - 32 = 0$$

ጉዳሎም 0 ስለዝኾነ መልሱ 58 ይኸውን ማለት እዩ።

ኣብነት 2

ምቅሱ።

$$4578 \div 6 = \underline{\hspace{2cm}}$$

ፍታሕ

$$6 \overline{) 4578} \rightarrow 6 \overline{) 4578} \rightarrow 6 \overline{) 4578} \rightarrow 6 \overline{) 4578}$$

$$\begin{array}{r} 42 \\ \underline{3} \\ 37 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 76 \\ 6 \overline{) 4578} \\ \underline{42} \\ 37 \\ \underline{36} \\ 18 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 763 \\ 6 \overline{) 4578} \\ \underline{42} \\ 37 \\ \underline{36} \\ 18 \\ \underline{18} \\ 00 \end{array}$$

ስለዚ. $4578 \div 6 = 763$

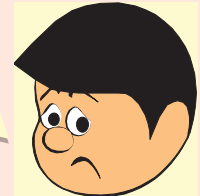
መልስና ሓቂ ምዃኑ ከመይ ምርግጋፅ ይከኣል?

ብጣዕሚ ቐለል እዩ።

መቻላይን ብፅሒትን ምርግጥ። ኣብዚ እዋን እዚ ተረፍ እንተሊዩ ነቲ ተረፍ ምስቲ ዝረኽብናዮ ርብሒት ብምድማር መልስና ሓቂ ምዃኑ ምርግጋፅ ይከኣል እዩ።

- $10 \div 2 = 5$
 $2 \times 5 = 10$
- $10 \div 3 = 3$ ተረፍ 1
 $(3 \times 3) + 1 = 10$

(መቻላይ × ብፅሒት) + ተረፍ = ተመቃላይ

ስለዚ $4578 \div 6 = 763$ እንተኾይኑ

$6 \times 763 = 4578$

ኣብነት 3

ኅስፅሑ።

$38593 \div 9 = \underline{\hspace{2cm}}$

ፍታሕ

$$\begin{array}{r}
 4288 \\
 9 \overline{) 38593} \\
 \underline{36} \\
 25 \\
 \underline{18} \\
 79 \\
 \underline{72} \\
 73 \\
 \underline{72} \\
 01
 \end{array}$$

ስለዚ $38593 \div 9 = 4288$ ተረፍ 1

መረጋገ።

$(9 \times 4288) + 1 = 38593$

ኣብነት 4

ኣስልሑ።

$207419 \div 8 = \underline{\hspace{2cm}}$

ፍታሕ

$$\begin{array}{r}
 25927 \\
 8 \overline{) 207419} \\
 \underline{16} \\
 47 \\
 \underline{40} \\
 74 \\
 \underline{72} \\
 21 \\
 \underline{16} \\
 59 \\
 \underline{56} \\
 03
 \end{array}$$

ስለዚ. $207419 \div 8 = 25927$ ተረፍ 3

መረጋገጻ.

$(8 \times 25927) + 3 = 207419$

ዕዮ ጉጅለ 4

ኛስልጡ። መልስኹም ደማ ኛረጋገጹ።

ኛብ ሓደ ወረዳ 17429 ኛድመፅቲ ተመዝጊቦም። እዞም ኛድመፅቲ ሪጋ ከይበዘሕ ተባሂሉ ብማዕረ በዘሒ ኛብ 8 ነቕጣታት ከድምፁ እንተተገይሩ ኛብ ሓደ ነቕጣ ክንደይ ኛድመፅቲ ክምደቡ ኛለዎም?

መልመዲ 13

1. ነዞም ዝስዕቡ ኛስልጡ።

ሀ. $396 \div 4 = \square$.	ለ. $925 \div 5 = \square$.
ሐ. $3460 \div 8 = \square$.	መ. $6571 \div 8 = \square$.
ረ. $73464 \div 6 = \square$.	ሰ. $24339 \div 7 = \square$.
ሸ. $153468 \div 9 = \square$.	ቀ. $345609 \div 9 = \square$.

2. ፋብሪካ ሽኮር ወንጂ 3465 ኩንታል ሽኮር ኛፍሪዩ። ነቲ ምህርቲ ን9 ኛክፋፈልቲ ብማዕረ በዘሒ ከክፋፍል እንተደልዩ ሓደ መክፋፈሊ ክንደይ ኩንታል ይበፅሖ?

3. ቤት ፅሕፈት ሃፍቲ ማይ ኛብ ሓደ ጣቢያ ንዝነብሩ ዓማዊሉ መስመር ማይ ንምዝርጋሕ 2346 ሜትር ኛኹዲቱ። ሕድ ሕድ ዘንጊ ቡምባ ማይ ንውሓቱ 6 ሜትር እንተኾይኑ እቲ ዝተኹዓተ መስመር ንምሽፋን ክንደይ ዘንጊ ቡምባ ማይ የድልይ?

4. ጉና ሓላፍነቱ ዝተወሰነ ማሕበር ንግዲ ኛብ ሓመራ ኛብዚ ዓመት እዚ 45267 ኩንታል ሰሊጥ ኛኪቡ። ኛብ ኢትዮጵያ ንዝርከቡ ሰለስተ መኻዘናቱ ብማዕረ ክመቅል እንተኾይኑ ንሓደ መኻዘን ክንደይ ይበፅሖ?

2.3.2 ክሳብ 1,000,000 ዘለዉ ሙሉእ ቁጽታት ብ10 ምምቃል

ብዘይተረፍ ምምቃል

ንጥራት 12

- 10 ተምህሮ ኣብ 10 ወንበር ኮፍ ክብሉ እንተተገይሩ ሕድ ሕድም ክንደይ ወንበር ይሕዙ?
- 40 ተምህሮ ኣብ 10 ዴስክ ኮፍ ክብሉ እንተተገይሩ ሕድ ሕድ ዴስክ ክንደይ ተምህራይ ይሕዝ?
- ምቕሱ፡፡
 - ሀ. $10 \div 10 = \square$ ለ. $20 \div 10 = \square$ ሐ. $30 \div 10 = \square$.
 - መ. $40 \div 10 = \square$ ረ. $50 \div 10 = \square$ ሰ. $60 \div 10 = \square$.
 - ሸ. $70 \div 10 = \square$ ቀ. $80 \div 10 = \square$ ቢ. $90 \div 10 = \square$.
 - ተ. $100 \div 10 = \square$.
- ብፅሒት ብቕሲት ንምርካብ ኣብ ተመቃሳይ ዘህሉ ሰውጢ እንታይ ተዓዚብኩም?

ኣብነት 5

ኣስጠሑ፡፡

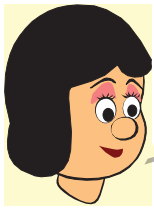
- ሀ. $200 \div 10 = \underline{\quad}$ ለ. $520 \div 10 = \underline{\quad}$ ሐ. $9470 \div 10 = \underline{\quad}$

ፍታሕ

<p>ሀ.</p> $\begin{array}{r} 20 \\ 10 \overline{) 200} \\ \underline{20} \\ 00 \\ \underline{00} \\ 00 \end{array}$	<p>ለ.</p> $\begin{array}{r} 52 \\ 10 \overline{) 520} \\ \underline{50} \\ 20 \\ \underline{20} \\ 00 \end{array}$	<p>ሐ.</p> $\begin{array}{r} 947 \\ 10 \overline{) 9470} \\ \underline{90} \\ 47 \\ \underline{40} \\ 70 \\ \underline{70} \\ 00 \end{array}$
--	--	--

ስለዚ.

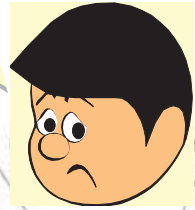
- ሀ. $200 \div 10 = 20$ ምክንያቱ $20 \times 10 = 200$
- ለ. $520 \div 10 = 52$ ምክንያቱ $52 \times 10 = 520$
- ሐ. $9470 \div 10 = 947$ ምክንያቱ $947 \times 10 = 9470$

ዓዲ ሓደ ዘሎ ቁፅሪ 0 ዝኾነ
ሙሉእ ቁፅሪ ብ 10 እንትምቀል
ብፅሒቱ እንታይ ከምዝኸውን
ትፈልጢዶ?

እወ!

ብፅሒት ንምርካብ ኣብ
ተመቃላይ ዓዲ ሓደ ዘሎ ቁፅሪ
ብምግዳፍ እንረኽቦ ቁፅሪ እዩ።

መልመዲ 14

ኛስጸሑ። መጠኑም ደማ ኛረጋግጹ።

ሀ. $300 \div 10 = \underline{\quad}$	ለ. $650 \div 10 = \underline{\quad}$	ሐ. $830 \div 10 = \underline{\quad}$
መ. $4000 \div 10 = \underline{\quad}$	ረ. $6050 \div 10 = \underline{\quad}$	ሰ. $8370 \div 10 = \underline{\quad}$
ሸ. $50000 \div 10 = \underline{\quad}$	ቀ. $26040 \div 10 = \underline{\quad}$	ቤ. $83720 \div 10 = \underline{\quad}$
ተ. $700000 \div 10 = \underline{\quad}$	ቸ. $560470 \div 10 = \underline{\quad}$	ኘ. $143910 \div 10 = \underline{\quad}$

ተረፍ ዘለዎ ምምቃል

ንጥፈት 13

- 11 ተምሃሮ ኣብ 10 ወንበር ኮፍ ክብሉ እንተተገይሩ ሕድሕድ ተምሃራይ ወንበር ይሕዝ ዶ?
- 32 ተምሃሮ ኣብ ዘለዉዎ ክፍሊ 10 ዴስክ ኣሎ። ሕድሕድ ዴስክ ሰሰለስተ ተምሃራይ ክሕዝ እንተተገይሩ ኮፍ ዘይበሉ ተምሃሮ ክንደይ እዮም?
- ምቕሱ።

ሀ. $11 \div 10 = \square$	ለ. $23 \div 10 = \square$	ሐ. $35 \div 10 = \square$
መ. $48 \div 10 = \square$	ረ. $59 \div 10 = \square$	ሰ. $121 \div 10 = \square$
ሸ. $174 \div 10 = \square$	ቀ. $286 \div 10 = \square$	ቤ. $98 \div 10 = \square$
ተ. $525 \div 10 = \square$		
- ብፅሒት ብቕሲቱ ንምርካብ ኛብ ተመቃላይ ዝህሉ ሰውጢ እንታይ ተዓዚብኩም?

ኣብነት 6

ኛስጸሑ።

ሀ. $231 \div 10 = \underline{\quad}$	ለ. $6524 \div 10 = \underline{\quad}$
ሐ. $75253 \div 10 = \underline{\quad}$	

ፍታሕ

ሀ.
$$\begin{array}{r} 23 \\ 10 \overline{) 231} \\ \underline{20} \\ 31 \\ \underline{30} \\ 01 \end{array}$$

ስለዚህ $231 \div 10 = 23$ ተረፍ 1
ምክንያቱ $(23 \times 10) + 1 = 231$

ለ.
$$\begin{array}{r} 652 \\ 10 \overline{) 6524} \\ \underline{60} \\ 52 \\ \underline{50} \\ 24 \\ \underline{20} \\ 04 \end{array}$$

ስለዚህ $6524 \div 10 = 652$ ተረፍ 4
ምክንያቱ $(652 \times 10) + 4 = 6524$

ሐ.
$$\begin{array}{r} 7525 \\ 10 \overline{) 75253} \\ \underline{70} \\ 52 \\ \underline{50} \\ 25 \\ \underline{20} \\ 53 \\ \underline{50} \\ 03 \end{array}$$

ስለዚህ $75253 \div 10 = 7525$ ተረፍ 3
ምክንያቱ $(7525 \times 10) + 3 = 75253$

ዋጋ ዓዲ ሓደ ቁፅሩ 0 ዘይኮነ ሙሉ እ ቁፅሪ ብ10 እንትምቀል ብፅሒቱን ተረፉን ክንደይ ክምዘኾኑ ትፈልጧዎ?

እወ!

ዓዲ ሓደ ዘሎ ቁፅሪ ተረፍ፣ እቲ ዝተረፈ ድማ ብፅሒት ይኸውን።

መልመዲ 15

ኣስፈሎ። መስኮኹም ድማ ኣረጋግጹ።

ሀ. $34 \div 10 = \underline{\quad}$

ለ. $267 \div 10 = \underline{\quad}$

ሐ. $721 \div 10 = \underline{\quad}$

መ. $6654 \div 10 = \underline{\quad}$

ረ. $2317 \div 10 = \underline{\quad}$

ሰ. $8936 \div 10 = \underline{\quad}$

ሸ. $46023 \div 10 = \underline{\quad}$

ቀ. $30056 \div 10 = \underline{\quad}$

ቤ. $79899 \div 10 = \underline{\quad}$

ቤ. $143251 \div 10 = \underline{\quad}$

ተ. $489635 \div 10 = \underline{\quad}$

ቸ. $672542 \div 10 = \underline{\quad}$